

“VÝSADBA STROMŮ V OBCI TRŽEK“ ODBORNÝ POSUDEK

1. Identifikační údaje

Předmět: Výsadba stromů v obci Tržek

Investor: Obec Tržek, Tržek č.p.21, 570 01 Litomyšl

Katastrální území: Tržek u Litomyšle

Obec: Tržek

Kraj: Pardubický

Vypracoval: Ing. Hana Hanyšová, Pod Prokopem 170, 570 01 Litomyšl,

e-mail: hana.hanysova@seznam.cz, tel.: 602150789

Zpracovatel návrhu: ARBOR GROUP s.r.o., Ing. Martina Červinková, Budislav 146,
569 65 Budislav

Datum: květen 2020

2. Popis území

Předmětem zájmu je výsadba stromů na vybraných lokalitách v obci Tržek u Litomyšle. Obec Tržek, s jediným katastrálním územím Tržek u Litomyšle, leží v Pardubickém kraji, v okrese Svitavy, asi 4 km severozápadně od Litomyšle.

Nedaleko severního okraje obce vede páteřní silnice I/35 spojující města Svitavy a Hradec Králové, obec Tržek je na ni napojena prostřednictvím místní komunikace III. třídy. Severním okrajem, paralelně s komunikací I/35, vede regionální železniční trať Choceň - Litomyšl. Obcí prochází také značená trasa cyklostezky a červená turistická značka.

Obec se rozkládá podél toku řeky Loučná. Jižně od obce protéká řeka Desná, která se západním směrem od Tržku vlévá do Loučné. V blízkém okolí obce je vybudovaná soustava rybníků, která je cennou ornitologickou oblastí.

Jihovýchodním směrem od Tržku je chráněné území přírodní památky Nedošínský háj. Přírodní památku tvoří dubohabrový les s bohatým bylinným podrostem.

Území leží v nadmořské výšce asi 306 m, patří do klimatické oblasti mírně teplé, s průměrnou roční teplotou 8-9°C a průměrnými ročními srážkami 550-650mm, spadá do povodí Labe.

Dominujícím půdním typem jsou fluvizemě, většinou na rovině se všesměrnou expozicí. Půdy jsou převážně středně hluboké až hluboké, středně až dobře odvodněné, hlinitopísčité až jílovitohlinité.

Oblast patří do 3. vegetačního stupně (dubového).

Výsadby budou provedeny na pozemcích *p.č.200, p.č.98/2, p.č.99/1, p.č.68/2, p.č.262/1, p.č.69, p.č.12/2, p.č.5/1, p.č.288/3, p.č.333, p.č.11/1, p.č.288/1*, výhradně ve vlastnictví obce.

Dle územního plánu jsou vybrané plochy zařazeny zpravidla jako plochy veřejných prostranství a zeleně.

3. Zdůvodnění realizace

Cílem navrhovaných výsadeb v obci Tržek je především zlepšení životního prostředí v obci, doplnění stávající druhové skladby dřevin o další druhy – domácí, stanovištně vhodné, kvetoucí a včelařsky významné, s jedlými plody.

Ačkoliv největší podíl venkovské zeleně zaujímají soukromé zahrady, je důležité, aby v obcích byla zastoupena také zeleň veřejná.

Zeleň plní celou řadu funkcí – mikroklimatickou, rekreační i estetickou.

Z hlediska klimatického dokáže ochladit prostředí i o několik stupňů v parném létě, zmírňuje teplotní extrém, zvyšuje relativní vlhkost vzduchu, ovlivňuje proudění větru, po hygienické stránce zachycuje velké množství prachových částic, tlumí hluk, produkuje kyslík.

Vegetace ovlivňuje také vodní režim v krajině, neboť je schopna zpomalit povrchový odtok srážkové vody. Svým kořenovým systémem zpevňuje svažité pozemky a tím napomáhá ke zmírnění eroze. Zeleň poskytuje potravu a útočiště ptactvu, zvěři i hmyzu.

Vzhledem ke stavu stávajících stromů v obci se u některých nedá předpokládat výrazná dlouhodobá udržitelnost na stanovišti ani po odborném ošetření. Nabízí se tedy postupná obnova porostů. Stromy jsou navrženy na vybraných lokalitách, kde budou mít dostatek místa, světla a vláhy pro svůj zdárný rozvoj. Zároveň tím dojde k nenásilnému, pozvolnému zmlazování porostů za současného zachování biodiverzity prostředí a udržení ekologické stability v daném území, s ohledem na historickou kontinuitu a soudobé potřeby venkovské společnosti. Dostatečný počet a rozmanitost druhů fauny a flory v lokalitě bude pak zárukou fungujícího společenství.

4. Návrh řešení

Jednotlivé plochy pro výsadbu byly vybrány zástupci obce, jsou označeny velkými písmeny A – K a zahrnují celkem 11 míst.

Vlastníkem vybraných pozemků pro výsadbu je Obec Tržek, druhem pozemku je ostatní plocha (využití ostatní komunikace, výjimečně silnice) a trvalý travní porost.

Vlastníci sousedních pozemků byli s návrhy výsadeb seznámeni, jejich připomínky byly akceptovány a k výsadbám byl vyžádán jejich souhlas.

Inženýrské sítě jsou vyznačeny informativně, před započátkem realizace je nutné ověřit všechna vedení, zajistit jejich přesné vytyčení a respektovat požadovaná ochranná pásma. Některá vedení, nacházející se na zájmových plochách, jsou již nefunkční a budou před výsadbou odstraněna. Naopak některé sítě budou budovány nové a je tedy třeba s nimi a jejich ochrannými pásmy při výsadbě počítat.

Plocha A – p.č.200

K výsadbě na tomto protáhlém pozemku je možné využít pouze malou část na jeho jižním konci. Zájmová plocha navazuje na místní komunikaci a je na ní umístěn kontejner na biologický odpad. Pro manipulaci s ním je třeba zachovat místo a je nutné respektovat také přístupovou cestu na okolní obhospodařované louky. Na vedlejší, soukromém pozemku jsou dva stávající stromy (jasan a jírovec).

V ploše se nachází dva sloupy, jeden jako součást elektrizační soustavy a jeden dřevěný, pro zachování telekomunikace. Na pozemku je plánovaná rovněž nová trasa vodovodu, jehož ochranné pásmo bude třeba dodržet.

Požadavkem na výsadbu v této lokalitě byl kvetoucí druh s jedlými plody. Byla zvolena hrušeň – *Pyrus communis* (původní krajová odrůda) – 1 ks.

Plocha B – p.č.98/2

Pozemek je protáhlého nepravidelného tvaru, travnatý s několika stávajícími dřevinami, mírně svažité směrem k potoku. Ze dvou stran je ohraničen komunikací, severní hranici tvoří potok, na východní straně je ohraničen oplocením soukromé parcely.

Na pozemku jsou dva sloupy, jeden jako součást elektrizační soustavy a jeden dřevěný nefunkční (bude odstraněn). Po celé délce pozemku, u hranice komunikace, probíhá v linii stávajícího vodovodního vedení i nově navržená trasa vodovodu s přípojkami. Je nutné dodržet ochranné pásmo vodovodu.

Část dotčené plochy je osázena vzrostlými smrky, jejichž původní funkcí bylo odstínění kontejnerů na tříděný odpad. Odstraněním spodních pater větví však původní záměr

ztratil smysl. V ploše se nachází i dva vzrostlé zeravy. Stávající dřeviny zůstanou prozatím zachovány.

Cílem nové výsadby je odclonění obytných domů od komunikace a kontejnerů na odpad (jako budoucí náhrada za nepříliš vhodné smrky a zeravy). Nově navržené jedinci jsou listnaté stromy domácího původu. V případě habru (*Carpinus betulus*) byl zvolen kompaktní kultivar 'Columnaris', zavětvený od země, neboť lépe splní požadavek odclonění kontejnerů. Jeho výška je zároveň menší než u základního druhu, nezatíží tudíž okolní zahrady stínem a vytvoří větší působivý efekt na veřejném prostranství obce, v blízkosti obecního úřadu. Soliterně bude v prostoru vysazen domácí jeřáb (*Sorbus aucuparia*), neboť má s ohledem na okolní soukromé zahrady menší, vzdušnější korunu.

Plocha C – p.č.99/1

Opět protáhlý pozemek, který navazuje na místní účelovou komunikaci. Komunikace vede pouze k poslednímu stavení, lávka přes řeku pak umožňuje projít na pěšinu do okolní krajiny.

Požadovaná liniová výsadba malých kvetoucích stromů navazuje na stávající řadu zeravů podél hřiště, musí respektovat funkční inženýrské sítě, veškeré vjezdy na pozemky a také potřebné prostory pro otáčení.

Stávající porosty (vysázené většinou místními obyvateli) zůstanou zachovány.

Požadavky a veškerá omezení nejlépe splní malokorunný dřín *Cornus mas*.

Plocha D – p.č.68/2, p.č.262/1

Plocha určená pro výsadbu na uvedených pozemcích je z jedné strany ohraničena účelovou komunikací, z druhé strany náhonem. Směrem k náhonu se mírně svažuje. V travnatém pásu se nachází vzrostlé listnaté stromy.

V okraji komunikace vede stávající vodovodní vedení, jehož ochranné pásmo bude třeba dodržet. Další ochranná pásma vzhledem k nefunkčnosti vedení nejsou vyžadována.

Navržená výsadba doplní stávající břehovou zeleň a odlišný druh zároveň zvýrazní vstup na úzký mostek přes náhon k haltýři. Byl zvolen javor babyka – *Acer campestre*.

Po výsadbě stromů bude žádoucí vhodným opatřením zamezit rozjíždění travnaté plochy auty.

Plocha E – p.č.69

Protáhlý, nepravidelný pozemek kolem kaple Panny Marie se celý svažuje směrem ke komunikaci. V současné době se na dané ploše nachází rozptýlená výsadba listnatých stromů (lip), různého stáří, a několik jehličnatých dřevin (jalovců). Jalovce nejsou vhodným druhem v daném prostoru a nepředpokládá se jejich trvalá existence.

Stávající lípy budou doplněny jedním kusem třešně (*Prunus sp.*).

Plocha F – p.č.12/2

Zájemový pozemek č. 12/2 je trojúhelníkového tvaru, je na něm hřiště a několik herních prvků. V jeho jižní části stojí zděný objekt (hasičská zbrojnice) a po obvodu je výsadba stromů různého stáří a zdravotního stavu (břízy a lípy). Břízy vykazují postupnou ztrátu vitality a jejich existence na stanovišti bude pouze dočasná. Do volného prostoru mezi ně je navržena výsadba domácího jedlého jeřábu (*Sorbus aucuparia* 'Edulis'), prozatím pouze jednoho jedince.

Plocha G – p.č.5/1

Pozemek se nachází na jižním okraji obce. V současné době je zde rozptýlená výsadba několika listnatých dřevin. Stávající vrba byla v nedávné době ošetřena, a i když se tím její existence na stanovišti prodloužila, je pouze dočasná.

Navržená výsadba jednoho stromu je tak budoucí náhradou za stávající stromy se sníženou vitalitou, s cílem udržení přirozené návaznosti na okolní krajinu. Byl zvolen javor mléč (*Acer platanoides*), který v mládí snese přistínění.

Plocha H – p.č.288/3

Pozemek č. 288/3 je sousedním pozemkem předešlého, pod hrází rybníku Abrahám, podél komunikace. Po vykácení proschlých jedinců vznikla plocha pro dosadbu nových stromů, které vhodně propojí stávající porosty.

Byl zvolen habr (*Carpinus betulus*) a dub (*Quercus petraea*).

Plocha I – p.č.333

Pozemek je svažité, travnatý a navazuje na soukromé zahrady.

Navržená výsadba na tomto pozemku má přirozeně propojit obec s okolní krajinou navázáním na stávající alej třešní. Do výsadby byly zvoleny ovocné druhy stromů. Kde je dostatek místa, a po dohodě s majiteli okolních pozemků, byla navržena třešeň (*Prunus sp.*), kde je prostor více omezený, je do výsadby použita méně vzrůstná švestka (*Prunus domestica*). Výsadba švestek navazuje na výsadbu ovocných stromů v sousední zahradě a při realizaci je třeba rozmístit stromy tak, aby nezastiňovaly výsadbu na soukromém pozemku. K výsadbě byl vyžádán souhlas majitelů.

Plocha J – p.č.11/1

Prostor pro výsadbu na tomto pozemku je značně omezen stávající trafostanicí nacházející se na vedlejším pozemku p.č. 12/3. Proto je navržena výsadba pouze jedné jabloně (*Malus domestica*), která vhodně naváže na okolní porosty stávajících ovocných stromů.

Plocha K – p.č.288/1

Zájmový pozemek č. 288/1 je protáhlého tvaru podél komunikace, je travnatý a jsou na něm umístěny kontejnery na tříděný odpad. Sousedním pozemkem je louka v soukromém vlastnictví. Výsadba nových jedinců švestek (*Prunus domestica*) naváže na již existující jednostranný porost ovocných dřevin.

5. Technologie založení výsadby

Zákres stromů ve výkresech je orientační, přesné umístění je třeba vytyčit při realizaci s vedením obce.

Důležitá je příprava ploch pro provedení výsadby, a to dle potřeby – vyřezáním stávajícího porostu, posečením nebo odplevelením ploch před výsadbou dřevin (popř. i za použití vhodného herbicidu).

Ovocné stromy budou vysazovány prostokořenné, okrasné stromy převážně s balem.

Ovocné stromy budou použity většinou ve tvaru vysokokmenů, tudíž s výškou kmínku 160-180 cm, případně polokmenů. Pro výsadbu stromů neovocných budou použity zapěstované větší rostliny s potřebnou podjezdovou výškou koruny (min. 2,2-2,5 m) a obvodem kmínku 12-14 cm (ve výšce 1 m).

Vzhledem k charakteru stanoviště (pozemky byly dotčeny stavební činností, pojezdem...) je doporučeno v jamce provádět částečnou výměnu půdy (stávající vykopanou zeminu promísit s kvalitním kompostem, substrátem – max. 50 %), je vhodné přidat i startovací hnojivo.

Stromy musí být dobře ukotveny kůly (1-3 ks), kmeny obaleny jutou a dostatečně ochráněny proti okusu a oděru zvěří chráničkami. Ve spodní části bude zhotovena dřevěná bariéra proti psím exkrementům. Při výsadbě bude proveden dle potřeby řez.

Kolem stromů bude vytvořena výsadbová jamka a nejbližší okolí stromu zamulčováno drcenou kůrou nebo štěpkou v tl. 10 cm. Mulčování umožní lepší počáteční vývoj rostlin udržením černého úhoru a půdní vláh.

Po výsadbě je nutná vydatná záливka.

V průběhu prací je nutné dodržet následující normu ČSN 839021 Technologie vegetačních úprav v krajině – Rostliny a jejich výsadba, ČSN 839051 Technologie vegetačních úprav v krajině – Rozvojová udržovací péče o vegetační plochy. Výpěstky okrasných dřevin budou odpovídat ČSN 46 4902. Výsadba bude prováděna v souladu s oborovým standardem 02 001 Výsadba stromů.

6. Následná péče

Následná péče by měla zahrnovat především:

odplevelení vysázených stromů – minimálně 2-3x ročně, případně doplnění mulče
záливka (doplňování zavlažovacích vaků) – dle skutečné potřeby
náhrada uhynulých rostlin – dle skutečné potřeby
kontrola kotvení a ochrany proti okusu, její oprava nebo obnova
výchovný řez, případná úprava průjezdního profilu

Údržbové práce je vhodné specifikovat každý rok podle konkrétních podmínek.

Ing. Hana HANYŠOVÁ
Sadové úpravy
Pod Prokopem 170, 570 01 Litomyši
tel.: 0602/150 789 IČO: 656 87 833